

บทที่ 1: แนวโน้มและความท้าทายของเศรษฐกิจอาเซียน+3

ในปี 2566 เศรษฐกิจโลกและอาเซียน+3 เผชิญภาวะที่ค่อนข้างแตกต่างกันระหว่างครึ่งปีแรกและครึ่งปีหลัง ในครึ่งปีแรก สหรัฐอเมริกา (สหรัฐฯ) และยุโรปยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบเข้มงวดอย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางตลาดการเงินที่ผันผวนในบางช่วงและอัตราเงินเฟ้อที่ยังอยู่ในระดับสูง ต่อมาในครึ่งปีหลังธนาคารกลางของหลายประเทศเริ่มชะลอการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ตลาดการเงินโลกมีเสถียรภาพมากขึ้น กอปรกับภาวะเศรษฐกิจของสหรัฐฯ และยุโรปยังคงเติบโตได้ดีและมีอัตราเงินเฟ้อชะลอลง

เศรษฐกิจภูมิภาคอาเซียน+3 ขยายตัวร้อยละ 4.3 ในปี 2566 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.2 ในปีก่อน โดยได้แรงสนับสนุนจากอุปสงค์ในประเทศที่แข็งแกร่งแม้ภาคการส่งออกยังอ่อนแอ อัตราเงินเฟ้อในภูมิภาคโดยรวมชะลอลงแต่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานยังอยู่ในระดับสูงจากอุปสงค์ภายในประเทศที่แข็งแกร่ง ขณะที่ภาวะการเงินผ่อนคลายมากขึ้นในช่วงปลายปีทั้งจากสินเชื่อกับขยายตัวดี ตลาดหุ้นที่ฟื้นตัว อัตราผลตอบแทนพันธบัตรที่ปรับลดลง และอัตราแลกเปลี่ยนที่มีเสถียรภาพ ขณะเดียวกันเสถียรภาพด้านต่างประเทศของภูมิภาคอยู่ในเกณฑ์ดีจากระดับเงินสำรองระหว่างประเทศที่แข็งแกร่ง

AMRO ประมาณการว่าเศรษฐกิจกลุ่มประเทศอาเซียน+3 จะขยายตัวเร็วขึ้นเป็นร้อยละ 4.5 ในปี 2567 ก่อนจะชะลอลงมาอยู่ที่ร้อยละ 4.2 ในปี 2568 อุปสงค์ภายในประเทศยังมีแนวโน้มขยายตัวได้ต่อเนื่องโดยจะมีแรงส่งจากการลงทุนที่ฟื้นตัวและการบริโภคที่ขยายตัวได้ดี นอกจากนี้การฟื้นตัวของภาคส่งออกโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเคมีคอนกรีตและภาคการท่องเที่ยวจะช่วยหนุนการเติบโตของเศรษฐกิจสำหรับในระยะปานกลาง คาดว่าภูมิภาคอาเซียน+3 จะยังคงเป็นเครื่องยนต์สำคัญในการเติบโตของเศรษฐกิจโลก โดยจะมีอัตราการเติบโตที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก อีกทั้งคาดว่าระหว่างปี 2567-2573 ประมาณร้อยละ 45 ของการเติบโตทางเศรษฐกิจโลกจะมาจากภูมิภาคนี้ ด้านภาวะเงินเฟ้อคาดว่าจะชะลอลงต่อเนื่อง แต่อัตราการลดลงจะเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานมีแนวโน้มคงตัวอยู่ในระดับสูงต่อไปอีกระยะหนึ่งจากอุปสงค์ภายในประเทศที่ยังคงแข็งแกร่ง

ในระยะสั้น เศรษฐกิจอาเซียน+3 จะเผชิญความเสี่ยงหลายด้าน ที่สำคัญจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์โลกที่อาจปรับสูงขึ้นอย่างรวดเร็วหากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical tensions) ทวีความรุนแรงขึ้น หรือหากเกิดวิกฤติสภาพอากาศ นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงสำคัญอื่นๆ เช่น การเติบโตของเศรษฐกิจจีนที่อาจช้ากว่าคาด ผลกระทบจากการเลือกตั้งประธานาธิบดีในสหรัฐฯ และความเสี่ยงที่ประเทศเศรษฐกิจหลักอาจเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอย (recession) นอกจากนี้ในระยะยาวเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของเศรษฐกิจอาเซียน+3 ยังเผชิญความท้าทายจากความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่อาจยืดเยื้อรุนแรง ความไม่พร้อมรับมือกับการเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging population) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) การโจมตีทางไซเบอร์ และโรคระบาดต่างๆ เป็นต้น

ภูมิภาคอาเซียน+3 ควรใช้จังหวะนี้ที่เศรษฐกิจเติบโตได้ดี เร่งฟื้นฟูขีดความสามารถในการดำเนินนโยบาย (Policy space) ให้มีเพียงพอรองรับวิกฤติในอนาคต ในปี 2566 ประเทศอาเซียน+3 หลายแห่งได้ทยอยใช้มาตรการรัดเข็มขัดทางการคลัง (Fiscal consolidation) แต่ส่วนใหญ่พื้นที่ทางการคลังก็ยังไม่กลับเข้าสู่ระดับก่อนโควิด-19 ด้านนโยบายการเงินธนาคารกลางเกือบทุกแห่งในภูมิภาคยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบตึงตัวเพื่อลดแรงกดดันเงินเฟ้อ ในระยะต่อไป นโยบายการคลังควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูกันชนทางการคลัง (Fiscal buffer) และเลือกใช้มาตรการเยียวยาเศรษฐกิจแบบเฉพาะเจาะจง (targeted) ขณะที่นโยบายการเงินควรมุ่งรักษาระดับอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ (Inflation expectations) ให้อยู่ในกรอบเป้าหมาย โดยเฉพาะท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงที่อาจกดดันให้เงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น

หากพิจารณาตั้งแต่โรคโควิด-19 ระบาด จะพบว่าภาคการเติบโตของเศรษฐกิจอาเซียน+3 ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วในช่วงแรกแต่อัตราการเติบโตช่วงหลังวิกฤติยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยก่อนวิกฤติ ซึ่งสะท้อนว่าเศรษฐกิจยังอยู่ในช่วงปรับตัวและอาจมีศักยภาพการเติบโตต่ำลงเนื่องจากผลเป็นทางเศรษฐกิจ (Scarring effects) ที่เกิดขึ้นจากวิกฤติโควิด-19 โดยเฉพาะภาคการลงทุนยังฟื้นตัวช้า ดังนั้นนโยบายเศรษฐกิจควรมุ่งเน้นสนับสนุนการลงทุนเพื่อเพิ่มผลิตภาพและเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งจะมีส่วนผลักดันให้เศรษฐกิจกลับมาเติบโตในระดับใกล้เคียงกับก่อนวิกฤติในที่สุด นอกจากนี้ ความร่วมมือที่ใกล้ชิดภายในภูมิภาคจะมีส่วนช่วยฟื้นฟูศักยภาพการเติบโตของกลุ่มอาเซียน+3 ได้อีกด้วย

อาเซียน+3: การคาดการณ์อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจและเงินเฟ้อปี 2567-68 โดย AMRO

(ร้อยละ, การเปลี่ยนแปลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน)

ประเทศ	อัตราการเติบโต GDP			อัตราเงินเฟ้อ		
	2023e	2024f	2025f	2023e	2024f	2025f
อาเซียน+3	4.3	4.5	4.2	6.3	4.3	3.7
ไม่รวมลาวและเมียนมา	-	-	-	2.8	2.5	2.3
ประเทศ +3	4.4	4.4	4.1	2.3	2.1	2.0
จีน	5.2	5.3	4.9	0.2	1.0	1.6
ฮ่องกง	3.2	3.5	3.0	2.1	2.5	2.3
ญี่ปุ่น	1.9	1.1	1.0	3.3	2.5	2.1
เกาหลี	1.4	2.3	2.1	3.6	2.5	2.0
อาเซียน	4.2	4.8	4.9	8.0	5.2	4.4
ไม่รวมลาวและเมียนมา	-	-	-	3.0	2.7	2.4
บรูไน ดารุสซาลาม	1.4	2.7	2.9	0.4	1.4	1.0
กัมพูชา	5.3	6.2	6.4	2.1	3.1	2.8
อินโดนีเซีย	5.0	5.2	5.2	3.7	2.8	2.5
ลาว	4.3	4.7	4.9	31.2	14.3	9.3
มาเลเซีย	3.7	5.0	4.7	2.5	2.5	3.0
เมียนมา	3.4	3.2	3.2	24.4	16.1	15.8
ฟิลิปปินส์	5.6	6.3	6.5	6.0	3.6	2.9
สิงคโปร์	1.1	2.6	1.9	4.8	3.0	2.5
ไทย	1.9	2.9	3.1	1.2	1.2	1.9
เวียดนาม	5.1	6.0	6.5	3.3	3.6	2.7

ที่มา: หน่วยงานสถิติของแต่ละประเทศ, CEIC และ Haver Analytics; ประมาณการและคาดการณ์โดย AMRO

หมายเหตุ: e = ประมาณการ; f = คาดการณ์; LA = ลาว; MM = เมียนมา ตัวเลขการเติบโต GDP และเงินเฟ้อของเมียนมาอิงตามปีงบประมาณซึ่งเริ่มจากวันที่ 1 เมษายน และสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม ตัวเลขการเติบโต GDP ระดับภูมิภาคคำนวณโดยใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของ GDP ปี 2565 (Purchasing Power Parity Basis) ขณะที่ตัวเลขเงินเฟ้อรวมทั้งภูมิภาคคำนวณโดยใช้ค่าเฉลี่ยอย่างง่าย

บทที่ 2: ก้าวต่อไปของอาเซียน+3

เศรษฐกิจภูมิภาคอาเซียน+3 มีพัฒนาการอย่างก้าวกระโดดในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา จนก้าวขึ้นเป็นเป็นเครื่องยนต์เศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของโลก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันปัจจัยที่เคยเป็นแรงส่งของเศรษฐกิจภูมิภาคนี้ได้เริ่มอ่อนกำลังลง ขณะที่ความท้าทายที่เศรษฐกิจอาเซียน+3 ต้องเผชิญมีมากขึ้น รวมทั้งอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกลุ่มนี้ที่เคยเร่งตัวอย่างรวดเร็วจนใกล้ถึงระดับประเทศรายได้สูงในอดีตได้ชะลอหลังจากวิกฤตการเงินโลกในปี 2551-2552 ยิ่งไปกว่านั้นภูมิภาคอาเซียน+3 ยังต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ท้าทายหลายด้าน ทั้งการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการค้าโลก และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ประเทศอาเซียน+3 เข้าสู่สังคมสูงวัยเร็วกว่าหลายภูมิภาคในโลก โดยคาดว่าประชากรวัยทำงานจะลดลงในช่วงครึ่งหลังของทศวรรษนี้ แนวโน้มดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโต เสถียรภาพเศรษฐกิจ ตลอดจนความยั่งยืนทางการคลังของประเทศในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม มาตรการสนับสนุนให้ผู้สูงวัยมีสุขภาพที่แข็งแรง อาจช่วยให้มีแรงงานกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานถึงประมาณ 200 ล้านคนภายในปี 2593

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการค้าโลกจะส่งผลกระทบต่อภาคส่งออกของกลุ่มอาเซียน+3 ที่เคยเป็นเครื่องยนต์เศรษฐกิจตัวสำคัญ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางการค้าทั่วโลก ซึ่งสร้างโอกาสทางการค้าใหม่ๆ ให้แก่ประเทศอาเซียน+3 หลายแห่งที่สามารถปรับกลยุทธ์ทางการค้าได้อย่างรวดเร็ว แต่ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็ทำให้การค้าของประเทศในภูมิภาคกระจุกตัวมากขึ้นอยู่ในคู่ค้าไม่กี่ราย ซึ่งอาจลดความมั่นคงทางเศรษฐกิจลง โดยเฉพาะในภาวะที่เศรษฐกิจโลกมีความไม่แน่นอนสูงอย่างปัจจุบัน ทั้งนี้ โอกาสทางการค้าใหม่ๆ เช่น การค้าด้านบริการข้ามพรมแดน โดยเฉพาะกลุ่มบริการสมัยใหม่ (modern services) และบริการดิจิทัล จะเป็นปัจจัยบวกที่ช่วยให้เศรษฐกิจภูมิภาคอาเซียน+3 เติบโตและหลากหลายมากขึ้นในระยะต่อไป

เทคโนโลยีจะเป็นกุญแจสำคัญในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรและการค้าที่ภูมิภาคอาเซียน+3 กำลังเผชิญ เทคโนโลยีด้านการแพทย์ Automations และแพลตฟอร์มการทำงานและการศึกษารูปแบบใหม่ๆ จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงและโลจิสติกส์อัจฉริยะจะทำให้ห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาคมีความยืดหยุ่นขึ้นและพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีใหม่ๆ ก็จะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน อาทิ ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วด้านปัญญาประดิษฐ์ หรือ Artificial Intelligence (AI) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม Generative AI ได้สร้างความกังวลเกี่ยวกับรูปแบบการทำงานของประชากรในอนาคตที่จะเปลี่ยนไป ดังนั้น การใช้ประโยชน์จาก GenAI ในระยะต่อไปจึงต้องอาศัยความเข้าใจที่ดี พิจารณาถึงความเหมาะสมกับโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจ และคำนึงถึงผลดีและผลเสียอย่างรอบด้าน

แม้ว่าแต่ละประเทศจะมีทางเลือกนโยบายและจังหวะเวลาที่ดำเนินนโยบายได้อย่างเหมาะสมแตกต่างกันไป แต่ส่วนผสมสำคัญที่ทุกประเทศควรเน้น ได้แก่ (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ (2) การส่งเสริมนวัตกรรม และ (3) การสร้างโอกาสที่เท่าเทียมแก่ทุกภาคส่วน เพราะนโยบายเหล่านี้จะช่วยเปลี่ยนความท้าทายทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศให้เป็นโอกาสในการเติบโตในระยะยาว

การเข้าสู่สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการค้า และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วเป็นความท้าทายที่ทุกประเทศในภูมิภาคต้องเผชิญร่วมกันในระยะยาว ดังนั้น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจจะระหว่างประเทศด้านต่างๆ เช่น การกระจายตัวของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการเพิ่มการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ จะช่วยให้รับมือกับความท้าทายข้างต้นอย่างได้ผล นอกจากนี้ ความร่วมมือที่แน่นแฟ้นทั้งภายในภูมิภาคอาเซียน+3 เองและกับพันธมิตรอื่นๆ จะช่วยให้ภูมิภาคนี้สามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพในระยะยาวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของเศรษฐกิจโลกที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

- EN
- ID
- MS
- ZH
- JA
- KM
- KO
- LO
- MY
- TH
- VI

อาเซียน+3: ทางเลือกนโยบายเพื่อรับมือกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ในอนาคต

ที่มา: AMRO

บทความฉบับนี้แปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเท่านั้น กรณีที่มีการตีความที่แตกต่างไปจากต้นฉบับ ให้ยึดฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก